

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**ODGOVORI NA PITANJA BANAKA U VEZI SA PRIMJENOM ODLUKE
O USLOVIMA ZA DOKUMENTOVANJE, DIGITALIZACIJU I
AUTOMATIZACIJU KREDITNIH AKTIVNOSTI BANKE
(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 85/23)**

Datum odgovora:	12.04.2024. godine
Područje:	Opće odredbe
Tema:	Član 2. Kreditni proces i dokumentovanje kreditnih aktivnosti
Broj pitanja:	1
Pitanje banke:	<p>1) Obzirom da se ovom Odlukom van snage stavlja Odluka kojom je ranije bio propisan sadržaj kreditnog dosjea, te da i Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, član 14, stav 2, se poziva na istu Odluku, da li navedeno znači da banke sada interno definiraju listu dokumentacije i u skladu s rizikom/vrstom proizvoda i sl.?</p> <p>2) Da li bi navedenim banke bile u mogućnosti donositi odluke temeljem npr. podatka o plati iz internih sistema i da potvrda o plati klijenta ne bi bila uvijek mandatorna, ukoliko banka može potvrditi kvalitetu podataka iz internog sistema npr. provjerom volatilnosti podataka i sl.?</p>
Odgovor FBA:	<p>Cilj predmetne Odluke je unapređenje procesa dokumentovanja kreditnih aktivnosti u banci, regulisanje i unapređenje segmenta automatizacije aktivnosti unutar kreditnog procesa uz istovremeno uvažavanje pravila upravljanja svim rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, kao i principa sigurnosti sa aspekta informacionih tehnologija i internog upravljanja. Imajući u vidu naprijed navedeno, Odlukom se predviđa da banka samostalno, svojim internim aktima propiše sve neophodne informacije i dokumentaciju potrebne za procjenu kreditnog rizika i kreditne sposobnosti uz</p>

	poštivanje zakonskih propisa u specifičnim segmentima, te zahtjeva iz Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.
Tema:	Član 2. Kreditni proces i dokumentovanje kreditnih aktivnosti
Broj pitanja:	2
Pitanje banke:	Vezano za član 2. stav (3) Odluke, molimo za pojašnjenje očekivanja od banke – koje vrste podataka je banka ovlaštena čuvati, na koji način, koje su dužnosti i odgovornosti banke, obzirom da je banka u tom slučaju u specifičnoj poziciji obrađivača podataka koji se prikupljaju od strane eksternih kontrolora podataka.
Odgovor FBA:	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) u ovoj odredbi upućuje banke na dužnost opreznog postupanja sa eksternim izvorima podataka, ukoliko koriste informacije iz eksternih izvora, a kako bi se minimizirao pravni rizik, rizik usklađenosti, te reputacijski rizik. Tako npr. banke su dužne posebnu pažnju posvetiti prilikom korištenja podataka, a koji na primjer mogu biti predmet zaštite shodno Zakonu o zaštiti osobnih podataka BiH.
Tema:	Član 2. Kreditni proces i dokumentovanje kreditnih aktivnosti
Broj pitanja:	3
Pitanje banke:	Vezano za odredbe člana 2. stav (5) Odluke, nejasno je ko je odgovorno lice za dokumentovanje kreditnih aktivnosti? Molimo za pojašnjenje i preciziranje odredbe. Dodatno, molimo za pojašnjenje da li se navedene kontrole odnose na internu reviziju ili ulogu jedinice sistema internih kontrola?
Odgovor FBA:	Banka je u svojim internim aktima dužna jasno definisati aktivnosti unutar kreditnog procesa, a što uključuje između ostaloga i učesnike, odgovornosti, ovlaštenja i kontrole kreditnog procesa. Dakle, banka svojim internim aktima definiše ko je odgovoran za kreditne dosije i dokumentovanost kreditnih aktivnosti, kao i odgovornost za kontrolu u skladu sa sveobuhvatnim sistemom internog upravljanja u banci.
Tema:	Član 2. Kreditni proces i dokumentovanje kreditnih aktivnosti i Član 3. Automatizacija kreditnog procesa
Broj pitanja:	4
Pitanje banke:	Da li Banka treba imati poseban akt kojim se detaljno propisuje automatizovani proces?
Odgovor FBA:	Agencija neće propisivati način na koji će banka prenijeti date odredbe u interna akta i broj internih akata. Potrebno je da banka sadržajno u svojim internim aktima, detaljno definiše kreditni proces, što uključuje aktivnosti unutar procesa,

	<p>resurse, učesnike, odgovornosti, ovlaštenja i kontrole kreditnog procesa, kao i pravila za dokumentovanje svih aktivnosti u kreditnom procesu. Dodatno, u slučaju da u svom kreditnom procesu primjenjuje tehnologije i softverske alate u cilju ubrzavanja i unapređenja aktivnosti, odnosno automatizaciju aktivnosti, dužna je u svojim internim aktima na detaljan način opisati primjenu automatizovanog modela za procjenu kreditne sposobnosti klijenta, ostalih učesnika u ugovornom odnosu i donošenje odluka o odobravanju kreditne izloženosti.</p>
Tema:	Član 3. Automatizacija kreditnog procesa
Broj pitanja:	5
Pitanje banke:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zamolili bi za pojašnjenje šta podrazumijeva automatizacija kreditnih procesa u skladu s ovom Odlukom: provjeru kriterija za procjenu kreditne sposobnosti klijenta ili odobravanje izloženosti automatizacijom ili bilo koju fazu kreditnog procesa od unosa zahtjeva do puštanja? 2) Da li automatizacija kreditnih procesa podrazumijeva i na primjer ukoliko Banka ima automatizovan proces preporuke procjenitelja temeljem predefiniраних kriterija od strane neovisne org. jedinice (navedeno se odnosi na član 6. stav (3) Uputstva za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala - <i>U cilju obezbjeđivanja nezavisnosti, procjenitelja ne može da preporuči dužnik ili kreditni referent uključen u predmetni proces odobravanja izloženosti, niti banka može koristiti procjenu koju je direktno naručio ili platio dužnik?</i>) 3) Molimo za pojašnjenje i preciziranje kontrola na koje se Odluka referiše. Navedena odredba je isuviše generalna i postavlja se pitanje u kojoj mjeri je odredba zadovoljena od strane Banke, prilikom same implementacije kontrola. Ukoliko je procjena nivoa kontrole odluka Banke, isto bi trebalo biti jasno navedeno i propisano Odlukom. Generalno, bilo bi korisno definirati šta je sve u obuhvatu automatizacije.
Odgovor FBA:	<p>Automatizacija kreditnog procesa se primarno odnosi na uvođenje i korištenje inovativnih informatičko-komunikacijskih rješenja s ciljem poboljšanja postojećih poslovnih procesa. Razlozi za automatizaciju određenih procesa mogu se pronaći u potrebi za većom efikasnošću i operativnom poboljšanju istih. Uzimajući u obzir navedeno, važno je napomenuti da se automatizacija može primjenjivati u različitim dijelovima organizacije, ali da je predmet ove odluke kreditni proces, te automatizacija istog. Konkretno, predmetnom odredbom se nastoji postići da banka razumije i adekvatno primjenjuje, te procijeni rizike kojima je izložena zbog korištenja inovacija zasnovanih na tehnologiji u svom kreditnom procesu. S tim u vezi i imajući u vidu specifičnosti</p>

	<p>i stepen razvijenosti svake pojedinačne banke, Agencija neće propisivati konkretan obuhvat automatizacije.</p> <p>Sušтина predmetne Odluke jeste uspostavljanje odgovarajućeg sistema internog upravljanja i procedura vezanih za automatizaciju aktivnosti unutar kreditnog procesa, kao npr. proces odobravanja kredita i praćenje istih do konačne otplate ili likvidacije. Dakle, odredbe Odluke su usmjerene na uspostavljanje prakse upravljanja rizikom, politike, procese i procedure za odobravanje kredita i praćenje kreditnih izloženosti, te njihovu integraciju u sveukupno upravljanje i okvire upravljanja rizikom. U skladu sa Odlukom o internom upravljanju u banci, banka je dužna provesti i adekvatno dokumentovati sveobuhvatnu analizu rizika koji proizilaze iz proizvoda, a koja između ostaloga uključuje i procjenu da li automatizovani ili digitalni procesi imaju utjecaj na usklađenost i sistem internih kontrola.</p>
Tema:	Član 3. Automatizacija kreditnog procesa
Broj pitanja:	6
Pitanje banke:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Molimo za detaljnije pojašnjenje šta se klasifikuje kao automatizovani postupak/model za procjenu kreditne sposobnosti i donošenje odluka o odobravanju kreditne izloženosti. 2) Da li automatizovani postupak podrazumijeva kreiranje sistemskog modela obrade podataka, na način da se ručno unesu potrebni podaci, temeljem kojih se dobije automatski rezultat koji definiše da li uneseni podaci zadovoljavaju uslove za odobravanje kredita ili ne? 3) Da li se automatizovanim modelom smatra i ako se samo obezbijedi sistemsko povlačenje podataka potrebnih za procjenu kreditne sposobnosti iz nekih drugih baza podataka, čija svrha je samo da isključi ručno prepisivanje podataka. Dok se procjena kreditne sposobnosti i odluka o odobravanju kredita donosi od strane stručnih tijela u banci.
Odgovor FBA:	<p>Automatizovani postupak/model za procjenu kreditne sposobnosti klijenta, ostalih učesnika u ugovornom odnosu i donošenje odluka o odobravanju kreditne izloženosti podrazumijeva upotrebu informacionih i komunikacionih tehnologija koje omogućavaju automatizovano prikupljanje, obradu, generisanje, spremanje, prijenos, prikaz i distribuciju informacija te raspolaganje njima. Nivo automatizacije ovisi o specifičnim potrebama, rizicima i mogućnostima banke. Proces može biti manuelan, djelomično ili potpuno automatizovan. Od banke se očekuje, ukoliko primjenjuje automatizovani model za procjenu kreditne sposobnosti klijenta, ostalih učesnika u ugovornom odnosu i donošenja odluka o odobravanju kreditne izloženosti, da isti razumije, odnosno u konkretnom slučaju, razumije način na</p>

	koji određeni automatizovani model funkcioniše, utvrdi sve rizike, te uspostavi odgovarajuće kontrole kojima se umanjuju rizici i postavljaju ograničenja, kao i kontrole aktivnosti koje se automatizuju. Sve navedeno će banka detaljno propisati svojim internim aktima.
Tema:	Član 3. Automatizacija kreditnog procesa
Broj pitanja:	7
Pitanje banke:	Vezano za stav (6) člana 3. Odluke, molimo za pojašnjenje da li je Banka u obavezi da plasmane odobrene putem automatskog modela posebno označi u sistemu kako bi se isti mogli zasebno monitorisati i izvještavati?
Odgovor FBA:	Razumijevanje banke je ispravno.
Tema:	Član 3. Automatizacija kreditnog procesa
Broj pitanja:	8
Pitanje banke:	Vezano za stav (4) člana 3. Odluke, zamolili bi za pojašnjenje šta se podrazumijeva pod 'grupnom osnovom'. Da li se isto može odnositi ako npr. banka radi odobravanje kredita na grupnoj osnovi temeljem definiranih kriterija ili se odnosi na praćenje postojećih izloženosti na grupnoj osnovi?
Odgovor FBA:	Predmetna odredba se odnosi na odobrenje kreditne izloženosti većem broju klijenata slične ili iste kreditne sposobnosti, ročnosti, namjene i sl.
Tema:	Član 3. Automatizacija kreditnog procesa
Broj pitanja:	9
Pitanje banke:	Vezano za član 3. stav (7) Odluke, molimo za pojašnjenje šta znači „druge strukture pouzdanih informacija kojima upravlja banka ili se na drugi način može dokazati njihova pouzdanost“?
Odgovor FBA:	Druge strukture pouzdanih izvora kojima upravlja banka ili se njihova pouzdanost može dokazati, predstavljaju npr. podatke koji se uzimaju iz drugih aplikacija banke, učitavaju direktno iz dostupnih i pouzdanih izvora institucija, agencija i sl.
Tema:	Član 4. Odluka, ugovaranje i izmjena uslova kreditne izloženosti
Broj pitanja:	10
Pitanje banke:	Da li je prihvatljiva odluka potpisana elektronskim potpisom?
Odgovor FBA:	Agencija smatra da očitovanje volje pojedinog tijela uspostavljenog na osnovu internih akata banke i dodijeljenih odgovornosti istom, treba kod donošenja odluka, kao bitan element te odluke, sadržavati i potpis (neporecivi dokaz upotrebe ovlaštenja) ovlaštene osobe za potpisivanje takve odluke u nivou odgovornosti predmetnog tijela u skladu sa članom 12. i politikama predviđenim

	u Odluci o sistemu internog upravljanja u banci. Dakle, upotreba elektronskog potpisa je moguća ukoliko je učinjena u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima koji uređuju upotrebu elektronskog potpisa, a ukoliko pravni propisi to još uvijek ne dopuštaju, odluka bi trebala biti potpisana od strane nositelja ovlaštenja za potpisivanje iste. Banka je dužna samostalno procijeniti usklađenost procesa sa važećim propisima, a ova Odluka u članu 5. otvara mogućnost da elektronski dokumenti, u skladu sa relevantnim zakonskim propisima budu dio kreditnog dosijea.
Tema:	Član 4. Odluka, ugovaranje i izmjena uslova kreditne izloženosti
Broj pitanja:	11
Pitanje banke:	Molimo za pojašnjenje ko je „nadležni donosilac odluke“, u slučaju automatskog donošenja odluke, obzirom da je odlukom predviđen automatizovani proces donošenja odluka?
Odgovor FBA:	<p>Kao i u prethodnom odgovoru, a imajući u vidu odredbe člana 12. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci, banka je dužna u smislu člana 79. stav (1) tačka a) Zakona o bankama uspostaviti takvu internu organizaciju, odnosno organizacionu strukturu čijom će se primjenom osigurati ovlaštenja i odgovornosti na svim upravljačkim, rukovodnim i organizacionim nivoima koja poštuju pravila za sprečavanje sukoba interesa, uključujući pravila za razdvajanje ovlaštenja i odgovornosti, te nespojivosti funkcija u skladu sa stavom (4) navedenog člana. Dodatno, pored obaveze iz člana 12. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci, a u skladu sa članom 16. iste odluke, banka je dužna urediti način organizovanja upravljanja rizicima, uključujući jasno razgraničavanje odgovornosti zaposlenika za upravljanje rizicima u banci bez obzira na sam način donošenja odluke.</p> <p>Kada se govori o automatizaciji očekuje se da je automatizacija (proces) odobrena od strane nadležnog nivoa rukovođenja, a to može biti uprava ili drugi organ upravljanja. Nivoi ostalih odobrenja u okvirima automatizovanih procesa, osim ograničenja, trebaju uključiti i interna pravila i ovlaštenja, čija primjena može biti „automatizovana“. Sve se povezuje sa procjenom rizika automatizacije što je obaveza same banke, te da li će određeni proces biti automatizovan, odlučuje sama banka.</p>
Tema:	Član 4. Odluka, ugovaranje i izmjena uslova kreditne izloženosti
Broj pitanja:	12
Pitanje banke:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Da li je neophodno da u svakoj odluci bude naveden rok važenja iste ili isto može biti propisano samo internim aktima banke? 2) Da li ovo znači ukoliko odluka važi npr. 90 dana, a kredit se nije realizovao u tom periodu i trebala bi se odluka produžiti za narednih npr. 10 dana da

	<p>klijent treba dostaviti novu dokumentaciju, npr. platne liste i ostalu prateću dokumentaciju kao kod inicijalnog odobrenja kredita?</p> <p>3) Da li Banka drugim internim aktima (npr. Kreditne ovlasti) može propisati maksimalni rok važenja kreditne odluke koji bi se generalno odnosio na sve odluke ili rok važenja odluke mora biti specificiran na svakoj pojedinačnoj odluci?</p>
Odgovor FBA:	<p>Sušтина predmetne odredbe jeste da je banka dužna procijeniti kreditnu sposobnost u skladu sa ažurnim podacima o klijentu. Dakle, donesena odluka o kreditnoj izloženosti ne može biti bez roka važenja za realizaciju. Sama realizacija navedene odredbe može biti generalna u kontekstu određivanja roka važenja svih odluka u internim aktima banke ili u okviru svake pojedinačne odluke, a o čemu banka samostalno odlučuje.</p>
Tema:	Član 4. Odluka, ugovaranje i izmjena uslova kreditne izloženosti
Broj pitanja:	13
Pitanje banke:	<p>Vežano za odredbe člana 4. stav (6), da li se ovdje ograničavaju osnove za donošenje izmjene odluke?</p>
Odgovor FBA:	<p>Ugovor o kreditu predstavlja dvostrano obavezujući pravni posao i prilikom izmijene istoga potrebno je zadovoljiti pravne propise po kojima trebaju postupati stranke konkretnog pravnog posla. Prilikom izmjena uslova u ugovoru o kreditu, banka je dužna poštovati obavezujuće odredbe pravnih propisa, između ostalih, Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga i Zakona o obligacionim odnosima. Dakle, ne razumijemo na koji način bi se u konkretnom slučaju „ograničavale osnove za donošenje izmjene odluke“, obzirom da ova odredba, pored naprijed navedenog, traži saglasnost nadležnog donositelja odluke unutar banke. Smatramo da ne postoje ograničenja osnova za donošenje izmjene konkretne odluke, a banka u okviru svojih internih akata definiše nivoe ovlasti za svaku pojedinačnu aktivnost u okviru kreditnog procesa.</p>
Tema:	Član 5. Formiranje, sadržaj i vođenje kreditnog dosjea
Broj pitanja:	14
Pitanje banke:	<p>1) Da li ova odluka znači da će banke (npr. za online kredite) moći imati samo digitalni fajl (npr. kada se izmjeni regulativa vežano za davanje saglasnosti za povlačenje CRK-a i potpisivanje ugovorne dokumentacije elektronskim putem) ili će i dalje morati biti i fizički fajl (u kojem moraju biti isprintani svi dokumenti)?</p> <p>2) Da li predmetni član podrazumijeva kompletan sadržaj fajla na način automatiziranu centralizovanu evidenciju istog putem određenog</p>

	aplikativnog rješenja ili se ovaj član tretira sa aspekta procjene banke u vezi njegove primjene?
Odgovor FBA:	Cilj predmetne Odluke jeste unapređenje segmenta dokumentovanja aktivnosti unutar kreditnog procesa u bankama, u okviru mogućnosti svake pojedine banke i u skladu sa zakonskim propisima. Također, odredbe ove odluke predstavljaju preduslov za punu primjenu digitalizacije procesa kada se za isto steknu primjenljivi zakonski uslovi u segmentu elektronskog dokumenta, elektronskog potpisa, primjene inovativnih informacionih tehnologija i sl.
Tema:	Član 5. Formiranje, sadržaj i vođenje kreditnog dosjea
Broj pitanja:	15
Pitanje banke:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Molimo za pojašnjenje, šta podrazumijeva zapis u bazi podataka, kada je u pitanju pojedinačni plasman, odobren automatskim sistemom donošenja odluka, te na koji način će banka dokumentovati takve zapise? Generalno, odredbu je potrebno proširiti detaljnijim pojašnjenjem pojedinih zahtjeva iz ovog stava. 2) Da li navedeno predstavlja npr. zapis iz baze ukoliko banka tokom procesa odobrenja koristi podatke npr. o plati iz sistema ili se misli na sve podatke koje banka koristi u procesu? 3) Da li se, elektronskim dokumentom smatra ispis iz sistema (koji je nemoguće mijenjati), dokument potpisan kvalifikovanim el.potpisom. Bilo bi dobro da se navede neki primjer dokumenta koji čini kreditni fajl, kako bi se dala smjernica na šta se tačno misli, jer je zakonska definicija el.dokumenta poprilično široka.
Odgovor FBA:	Odredbe ove odluke omogućavaju bankama korištenje savremenih informacionih tehnologija u svrhu unapređenja poslovanja. Kako su u velikom broju pravnih poredaka doneseni propisi kojima se uređuju elektronski i pisani dokumenti i poduzimanje pravnih radnji elektronskim putem, Agencija je opredjeljena za korištenje istih ukoliko drugi pravni propisi omogućuju i daju pravnu snagu dokumentima koji nastaju putem elektronskih/informacionih tehnologija. Određene informacije koje nastaju kao rezultat kreditnog procesa evidentiraju se samo kao zapisi u bazi podataka banke, odnosno sistemu banke. Postavlja se zahtjev da ta informacija, odnosno zapis bude dostupan kao i do sada, bez potrebe da se bilo gdje ili bilo koji način kreiraju dodatni dokumenti, npr. dokaz o uplati anuiteta ostaje u formi zapisa u bazi ili sistemu banke bez da se kopira ili pretvara u bilo koji javni oblik dokumenta. U slučaju potrebe ili ovlaštenog uvida, takva informacija se može pribaviti u formatu koji je čitljiv i primjeren potrebi.
Tema:	Član 5. Formiranje, sadržaj i vođenje kreditnog dosjea

Broj pitanja:	16
Pitanje banke:	<p>Vezano za odredbe člana 5. stav (4) Odluke, a uvažavajući prethodno važeće odredbe Odluke o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka koja je ovom Odlukom stavljena van snage, odredbe o dokumentima koji se smatraju važećim za proces identifikacije izostaju, te je i nedovoljno jasno da li sve pobrojano treba biti u kreditnoj fajli, tj. šta od pobrojanog je minimum za pojedinačnu fajlu. Molimo za pojašnjenje ili upućivanje na odgovarajuće odredbe.</p>
Odgovor FBA:	<p>Iz predmetne odredbe proizlazi odgovornost banke za kreditni dosije koji predstavlja sistematičan skup svih dokumenata i informacija koje su nastale i odnose se na pregovaračku fazu pojedinačne izloženosti, kreditnu izloženost i ugovorni odnos između banke i klijenta, naknadne aktivnosti i postupke banke u periodu trajanja kreditne izloženosti. Nadalje, banka je dužna osigurati da je svaka kreditna izloženost dokumentovana, te da za svaku kreditnu izloženost formira, vodi i održava uredan i kompletan kreditni dosije, sve do njene konačne naplate, odnosno likvidacije na zakonski propisan način. Dakle, dužnost banke je da svojim internim aktima propiše dokumentaciju koja zadovoljava kriterije traženih podataka iz ovoga stava i da može dokumentovati zahtjeve propisane drugim zakonskim i podzakonskim propisima npr. Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, propisima kojim se reguliše segment sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti itd.</p> <p>Također, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, banka je dužna donijeti i provoditi proceduru za vođenje evidencije o izloženostima i odrediti funkcije odgovorne za potpunost i cjelovitost pojedinačnih kreditnih dosijea, a u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, banka je dužna uspostaviti i provoditi efikasan sistem internih kontrola, koji između ostalog, podrazumijeva adekvatnu kontrolu aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti, adekvatne interne kontrole, adekvatne administrativne i računovodstvene postupke koji obuhvataju i kontrolu procedura i evidencija vezanih za proces donošenja odluka o odobravanju poslovnih transakcija banke. Banka je dužna samostalno procijeniti usklađenost procesa i akata sa važećim propisima u skladu sa naprijed navedenim. Dakle, kreditni dosije mora da adekvatno, tačno, vjerodostojno i hronološki dokumentuje sve kreditne aktivnosti iz člana 1. stav (1) Odluke, kao i kreditni proces propisan Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.</p>
Tema:	Član 5. Formiranje, sadržaj i vođenje kreditnog dosjeda

Broj pitanja:	17
Pitanje banke:	<p>1) Vežano za odredbe člana 5. stav (4), na koji naćin se oćekuje da banke dokumentuju kontinuirano praćenje kreditnog rizika i raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika po svakom pojedinaćnom kreditnom dosjeu? Zamolili bi za pojašnjenje, obzirom na veoma ućestalu dinamiku praćenja portfelja i raspoređivanja izloženosti u nivo kred.rizika.</p> <p>2) Ukoliko banka koristi statistićeke metode za monitoring kolaterala, na portfolio osnovi, da li se oćekuje da banka za svaki kolateral, tj. predmetni kreditni dosje priloži rezultat predmetnog monitoringa ili je dovoljno da banka osigura zapis iz baze za koje plasmane/kolaterale je isto provela?</p>
Odgovor FBA:	Odgovor sadržan u odgovoru na pitanje 16.
Tema:	Ćlan 5. Formiranje, sadržaj i vođenje kreditnog dosjea
Broj pitanja:	18
Pitanje banke:	Vežano za odredbe člana 5. stav (5) Odluke, molimo za pojašenjeje preduslova adekvatne pohrane i zaštite sadržaja kreditnog dosjea. Odredba je izuzetno generalno postavljena, molimo precizirati obavezu banke.
Odgovor FBA:	Banka je dužna sadržaj kreditnog dosjea adekvatno pohraniti i zaštititi u kontekstu stava (1) člana 9. Odluke, odnosno u skladu sa propisima kojima se uređuje arhivsko, odnosno kancelarijsko poslovanje, propisima za ćuvanje elektronskih dokumenata i informacija, te drugim propisima za ćuvanje poslovne dokumentacije. Napominjemo da je banka u cilju zaštite od reputacijskog i pravnog rizika dužna pratiti usklaćenost svoga poslovanja sa predmetnim propisima.
Tema:	Ćlan 6. Prenosivost, integritet i povjerljivost za potrebe supervizije
Broj pitanja:	19
Pitanje banke:	Shodno odredbama člana 6. Odluke, da li se istim predviđa obaveza za banke da posjeduju kompletnu dokumentaciju u skeniranom obliku, što uključuje i skeniranje svih postojećih kreditnih fajlova u banci, te da li se odluka primjenjuje i na postojeće kreditne fajlove?
Odgovor FBA:	Predmetnim ćlanom se definišu obaveze banke u svrhu ovlaštene upotrebe informacija i dokumentacije od strane Agencije. Dakle, ovisno od konkretnog slućajaja, uzorka za kontrolu i sl. banka će biti u obavezi dostavljati iste u elektronskom obliku.
Tema:	Ćlan 7. Informaciona podrška za potrebe usklaćenosti, revizije i izvješćavanja

Broj pitanja:	20
Pitanje banke:	Vezano za član 7. stav (1) Odluke, zamolili bi za pojašnjenje šta se očekuje od banke koje podatke npr. o klijentu da kontinuirano osigurava? Šta ako banka u inicijalnom procesu odobrenja koristi podatke o zaduženjima iz drugih banaka (CRK podaci) koji nisu dostupni kontinuirano tokom trajanja kreditne izloženosti, da li takve podatke banke ne trebaju kontinuirano ažurirati?
Odgovor FBA:	Suštinski odgovor je dat u okviru odgovora na pitanje 16. Konkretno se misli da banka treba, na adekvatan i pouzdan način obezbijediti podatke iz npr. „core“ sistema banke, a koji se koriste u npr. automatskom modelu za procjenu kreditne sposobnosti, obezbijediti da se isti historijski čuvaju bez mogućnosti bilo kakvih izmjena i sl., a sve u cilju da se osigura sistematičan pregled svake aktivnosti u okviru kreditnog procesa.
Tema:	Član 7. Informaciona podrška za potrebe uskladenosti, revizije i izvještavanja
Broj pitanja:	21
Pitanje banke:	U kontekstu stava (2) član 7., molimo za pojašnjenje, šta podrazumijeva „detaljnost“, da li je u pitanju specifičan izvještaj banke koji bi bio dovoljan ili druga forma potkrepljenosti dokazima o detaljnosti? Molimo za preciziranje odredbe.
Odgovor FBA:	Pod navedenom odredbom se ne misli na konkretan izvještaj. Suština navedene odredbe jeste da banka za svaku kreditnu izloženost ima dovoljno detaljne informacije kojima će se obezbijediti neosporan uvid u tok aktivnosti. Dakle, ne podrazumijeva nužno specifičan izvještaj, nego dovoljnu detaljnost samih podataka koji će obezbijediti jasan uvid u tok aktivnosti i pojedinačne odrednice svake kreditne izloženosti.
Tema:	Član 8. Dokumentovanje u slučaju kupoprodaje plasmana banke
Broj pitanja:	22
Pitanje banke:	Vezano za odredbu iz člana 8. stav (3) tačka b), a u skladu sa Odlukom o kupoprodaji plasmana, član 4. tačka (1), Kupac predmeta kupoprodaje, u smislu ove odluke, može biti svako pravno lice koje se bavi kupoprodajom plasmana, a za plasmane odobrene korisnicima finansijskih usluga iz propisa kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga, kupac mora imati dozvolu za rad i biti pod nadzorom Agencije, odnosno ne mora biti banka. Da li je potrebna dopuna da je kupac samo pravno lice sa potrebnim odlukama?
Odgovor FBA:	Odlukom o kupoprodaji plasmana, član 3. stav (2) propisano je da se kupoprodaja nedospjelih plasmana ili kupoprodaja rizika i koristi s osnove

	nedospjelih plasmana, s ciljem trajnog prestanka priznavanja plasmana u bilansu banke prodavca u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, može vršiti samo između banaka. Imajući u vidu ovu odredbu jasno je zašto je Agencija propisala predmetni zahtjev u ovoj odluci.
Područje:	Završne odredbe
Tema:	Član 10. Prijelazne i završne odredbe
Broj pitanja:	23
Pitanje banke:	<p>1) Obzirom da se ovom odlukom stavlja van snage Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti radi razumijevanja izmjene odluka zamolili bi za pojašnjenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - član 3. stav (1) iste, da li to znači da bi banke mogle odobravati plasmane i bez podataka o zaduženjima u drugim bankama (CRK), što se svakako ne bi smatralo dobrom praksom? - član 4. stav (3), da li isto znači da Agencija više neće propisivati maksimalnu moguću mjesečnu zaduženost klijenta i da će banke moći interno definirati pragove? Radi unificiranog pristupa banaka na FBiH tržištu, smatramo da bi bilo korisno da se za sve banke definišu određeni limiti koji ne smiju biti prekoračeni, kako je bilo u Odluci koja se stavlja van snage. <p>2) Molimo za potvrdu da se odluka jednako odnosi i na fizička i na pravna lica, te da banka svojim internim aktima će dalje ukoliko ocjeni potrebno praviti diferencijaciju.</p>
Odgovor FBA:	<p>U članu 5. Odluke se uspostavljaju kriteriji po kojim banka treba postupati kod formiranja, sadržaja i vođenja kreditnog dosjea. Članom 2. je propisana obaveza banke za donošenje internih akata kojim se detaljno definiše kreditni proces, što uključuje aktivnosti unutar procesa, resurse, učesnike, odgovornosti, ovlaštenja i kontrole kreditnog procesa, kao i pravila za dokumentovanje svih aktivnosti u kreditnom procesu. Nadalje, shodno Odluci o sistemu internog upravljanja u banci, banka je dužna uspostaviti i provoditi efikasan sistem internih kontrola, koji između ostalog, podrazumijeva adekvatnu kontrolu aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti, adekvatne interne kontrole, adekvatne administrativne i računovodstvene postupke koji obuhvataju i kontrolu procedura i evidencija vezanih za proces donošenja odluka o odobravanju poslovnih transakcija banke. Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, a imajući u vidu kriterije utvrđene ovom odlukom, banka je dužna propisati dokumentaciju za sveobuhvatno i adekvatno dokumentovanje procjene kreditne sposobnosti dužnika. Zaključno, kreditni dosije mora da adekvatno, tačno, vjerodostojno i hronološki</p>

	<p>dokumentuje sve kreditne aktivnosti iz člana 1. stav (1) Odluke, kao i kreditni proces propisan Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.</p>
--	---

Odluka se odnosi i na fizička i na pravna lica, a banka je dužna osigurati da je svaka kreditna izloženost dokumentovana, te da za svaku kreditnu izloženost formira, vodi i održava uredan i kompletan kreditni dosije, sve do njene konačne naplate, odnosno likvidacije na zakonski propisan način.